

Палий Н. Р. Предмет и способы получения должностным лицом таможенных органов неправомерной выгоды

Рассмотрены некоторые элементы криминалистической характеристики получения неправомерной выгоды служебными лицами таможенных органов, в частности предмет и способы совершения этого вида уголовных правонарушений, их корреляционные связи.

Ключевые слова: получение неправомерной выгоды, должностное лицо, таможенные органы, способ совершения преступления; предмет неправомерной выгоды.

Paliy N. R. The subject and methods of reception an illegal profit by a customs officer

Several specific elements of criminological characteristics of reception an unlawful benefit by officials of customs authorities; in particular the object and methods of committing this type of criminal offenses and their correlations are examined.

Key words: reception an unlawful benefit, official, customs authorities, way of committing a crime, subject of illegal benefit.

Стаття надійшла 13 вересня 2013 р.

УДК 343.132

С. О. Пришляк

СЛІДЧІ (РОЗШУКОВІ) ДІЇ ЯК ЗАСОБИ ЗБИРАННЯ ДОКАЗІВ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ОКРЕМИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Розглянуто слідчі (розшукові) дії та їх унормування у чинному КПК та КПК 1960 року. Запропоновано авторський підхід до їх класифікації та видової різноманітності. Обґрунтовано внесення змін і доповнень до чинного КПК.

Ключові слова: кримінальне провадження, слідча (розшукова) дія, слідчий, кримінальне правопорушення, допит, обшук, ексгумація трупа, пред'явлення для впізнання.

Постановка проблеми. В умовах дії КПК 1960 року тривала низка дискусій у юридичній літературі щодо розуміння слідчих дій та віднесення до них окремих процесуальних дій. Нині ця проблематика не вичерпалася, а постала ще гостріше відповідно до чинного КПК. Тому нами зроблено спробу висловити авторське розуміння слідчих (розшу-

кових) дій як засобів збирання доказів і запропонувати вирішення проблемної ситуації щодо їх систематизації.

Стан дослідження. Проблематиці розуміння слідчих дій за КПК 1960 року, їх класифікації присвячено низку публікацій таких науковців, як Ю. П. Аленін, В. П. Бахін, В. Д. Берназ, В. І. Галаган, Ю. М. Грошевий, А. Я. Дубинський, В. А. Журавель, А. В. Іщенко, В. С. Зеленецький, О. В. Капліна, Н. С. Карпов, Н. І. Клименко, М. В. Костицький, В. О. Ковалова, В. С. Кузьмічов, В. К. Лисиченко, Л. М. Лобойко, В. Г. Лукашевич, Є. Д. Лук'янчиков, М. М. Михеєнко, В. Т. Нор, Д. П. Письменний, М. А. Погорецький, М. В. Салтевський, М. Я. Сегай, С. М. Смоков, В. М. Стратонов, В. М. Тертишник, Л. Д. Удалова, П. В. Цимбал, В. Ю. Шепітько, М. Є. Шумило, Б. В. Щур та ін. Однак в умовах чинності КПК 2012 року означені проблеми вимагають наукового погляду і вирішення під новим кутом зору.

Метою статті є висловлення авторського розуміння слідчих (розшукових) дій як засобів збирання доказів у кримінальних провадженнях.

Виклад основних положень. Характеризуючи проблеми визначення слідчим процесуального статусу осіб, що беруть участь у досудовому провадженні та відповідно у слідчих діях за КПК 1960 року, О. М. Калачова окреслила слідчу дію як складову кримінального процесу [1, с. 41].

Ототожнюючи процесуальні дії слідчого та слідчі дії, М. С. Городецька вказувала, що здебільшого законодавець (за КПК 1960 року) слідчому надає право, а не зобов'язує здійснювати процесуальні дії. Але у конкретній кримінальній справі за певних обставин слідчий зобов'язаний обрати процесуальну дію, здійснення якої є найефективнішим засобом для досягнення завдань кримінального процесу. Учасники кримінальної справи мають змогу вимагати від слідчого здійснення певних процесуальних дій шляхом подання клопотань. Обов'язкові елементи процедури процесуальних дій визначені законодавцем, але деякі з них неможливо передбачити, «охопити» нормами права у зв'язку з унікальністю кожної кримінальної справи. Під час проведення слідчих дій змінюється рівень обізнаності слідчого, що впливає на рух провадження у кримінальній справі, тобто на динаміку розвитку кримінально-процесуальних відносин [2, с. 125].

Слід погодитися із О. М. Кузів у тому, що проблема однозначного розуміння поняття «слідча дія» тривалий період була актуальною.

Якісне, несуперечливе і зрозуміле визначення могло бути дане лише за умови виокремлення основних характерних ознак шляхом ґрунтовного дослідження наукової літератури, норм кримінально-процесуального законодавства та аналізу слідчої практики. Також цією дослідницею правильно наголошено на тому, що, зважаючи на перелік тогочасних простих слідчих дій, складними, на її погляд, були такі слідчі дії, як огляд, обшук, вїмка тощо, тобто ті, яким були притаманні наявність широкого кола учасників, великий обсяг і тривалість проведення, а у низці випадків – додаткове залучення технічних та інших спеціальних засобів [3, с. 38–39].

Д. В. Смагіна, вважаючи слідчі дії частиною процесуальних дій, навела, на наш погляд, правильну класифікацію слідчих дій, яка відповідала КПК 1960 року, а саме ті слідчі дії, які проводилися з участю прокурора і без його участі. На її думку, участь прокурора в слідчій дії не посилює доказове значення її результатів, не є додатковою формою закріплення отриманих показань обвинувачених, потерпілих, свідків, а є необхідністю, яка передбачена нормами КПК або ситуацією, що виникла у процесі розслідування. Наприклад, якщо у справі необхідно було виконати кілька слідчих дій одночасно, найважливіші з них міг реалізувати прокурор. Іноді прокурор проводив слідчу дію, яку раніше виконував слідчий. Найчастіше це траплялося тоді, коли прокурор не був впевнений у правильності проведення слідчої дії або бажав уточнити найбільш важливі деталі. Необхідність провадження слідчої дії особисто прокурором виникала й у разі, якщо обвинувачений або інші особи з тих чи інших причин відмовлялися давати показання слідчому [4, с. 126–127].

І. В. Басиста, В. І. Галаган, Ж. В. Удовенко дотримувались визнаного на той час у юридичній літературі визначення про те, що слідчі дії – це регламентовані нормами кримінально-процесуального права та здійснювані в межах кримінального судочинства уповноваженою на те особою, а також забезпечувані заходами державного примусу та супроводжувані необхідним документуванням процесуальні дії, які становлять комплекс пізнавально-засвідчувальних операцій, спрямованих на отримання, дослідження та перевірку доказів. Будь-яка слідча дія передбачена і врегульована у КПК, відтак є процесуальною дією [5, с. 155].

Л. Д. Удалова до слідчих поряд із допитом, призначенням експертизи, очною ставкою, оглядом, освідуванням, ексгумацією трупа, пред'явленням для впізнання, відтворенням обстановки і обставин по-

дії, обшуком, виїмкою, накладенням арешту на кореспонденцію та зняттям інформації з каналів зв'язку, відносила ще й затримання підозрюваного [6, с. 49]. Такої ж позиції дотримувався В. П. Шибіко [7, с. 234], хоча в статті 149 КПК 1960 року було вказано, що затримання підозрюваного належало до тимчасових запобіжних заходів [8]. Як і В. П. Шибіко і Л. Д. Удалова, вважав Є. Г. Коваленко, відносячи також до слідчих дій затримання підозрюваного [9, с. 304]. Л. М. Лобойко, здійснюючи власну класифікацію слідчих дій, до такої групи, як «незагально визнані (проблемні)», відніс і накладення арешту на майно, призначення ревізії, одержання зразків для експертного дослідження [10, с. 192].

Так, К. О. Чаплинський категорично стверджував, що систему слідчих дій за тоді чинним КПК 1960 року становили такі процесуальні дії, як огляд, ексгумація трупа, освідування, допит, очна ставка, обшук, виїмка, пред'явлення для впізнання, відтворення обстановки та обставин події, накладення арешту на кореспонденцію і зняття інформації з каналів зв'язку, проведення експертизи, отримання зразків для порівняльного (експертного) дослідження, накладення арешту на майно та його опис. Цей автор наголошував, що дискусійним було питання щодо віднесення до слідчих дій накладення арешту на майно та його опис і відібрання зразків для експертного дослідження [11, с. 19]. Деякі вчені свого часу дотримувались думки, що у жодному випадку до усталеної на той час системи слідчих дій не може належати експертиза [12, с. 46–48]. А такі дослідники, як І. В. Басиста, В. І. Галаган, Ж. В. Удовенко, цілком аргументовано підкреслювали, що існувала група процесуальних дій, віднесеність яких до слідчих було питанням спірним і дискусійним. До таких процесуальних дій вони відносили: накладення арешту на майно (стаття 126 КПК 1960 року); ексгумація трупа (частина друга статті 192 КПК 1960 року); одержання зразків для експертного дослідження (стаття 199 КПК 1960 року); допит експерта (стаття 201 КПК 1960 року). У питанні затримання підозрюваного у вчиненні злочину дискусії щодо віднесення його до слідчих дій були вирішені законодавцем 21 червня 2001 року, коли затримання підозрюваного було унормовано у частині другій статті 149 КПК 1960 року як тимчасовий запобіжний захід [5, с. 156]. Із такими аргументами науковців ми погоджуємося в повному обсязі та підтримуємо їх, тому вважаємо, що затримання підозрюваного із означених причин не могло належати до слідчих дій ні за КПК 1960 року, та не належить до слідчих (розшукових) дій за

чинним КПК, оскільки у частині другій статті 176 чинного КПК також чітко унормовано положення про те, що затримання особи є тимчасовим запобіжним заходом [13].

В умовах дії КПК 1960 року В. І. Галаган та О. В. Козак у монографічному дослідженні зробили обґрунтовані та правильні висновки, які, на нашу думку, актуальні за умов чинності КПК 2012 року, про те, що одержання зразків для експертного дослідження – це процесуальна дія, що входить до заходів процесуального примусу, змістом якої є одержання будь-яких предметів матеріального світу, що відображають певні властивості та надаються експертові для здійснення досліджень і формулювання висновків. За її проведенні самі собою дії з одержання зразків не містять доказове значення і під час їх провадження збирання, фіксація чи перевірка доказів не здійснюються. Така дія є суто процесуальною, спрямованою на забезпечення належних умов для проведення судових експертиз [14, с. 204–205]. Із таким висновком варто погодитися в повному обсязі, зокрема про причини неможливості віднесення отримання зразків для експертизи (стаття 245 КПК) до сучасних слідчих (розшукових) дій.

Що ж до проведення ексгумації трупа, то із цього приводу 2012 року теж опубліковано ґрунтовне монографічне дослідження, в якому авторський колектив, на нашу думку, зумів дати однозначну відповідь на питання про віднесеність ексгумації трупа до окремої процесуальної дії, відмінної від огляду. Зокрема, обґрунтовано, що ексгумація трупа у кримінальному процесі України за КПК 1960 року повинна була розглядатися як дія організаційно-технічного характеру, яка полягала у вийманні трупа людини з могили з метою створення належних умов для подальшого проведення огляду трупа, пред'явлення його для впізнання, експертного дослідження та/або інших процесуальних дій [15, с. 164].

Як нам видається, арешт майна та призначення ревізій не могли і не можуть розглядатися як слідчі (розшукові) дії, оскільки арешт майна не має на меті збір та перевірку доказів, а лише виступає способом забезпечення цивільного позову чи можливої конфіскації майна. Більш зрозумілий і однозначний підхід законодавця до вирішення цієї проблеми у чинному КПК на відміну від КПК 1960 року. Адже нині наукові дискусії із цього питання втрачають актуальність через однозначну позицію законодавця, який у розділі другому КПК арешт майна відніс до заходів забезпечення кримінального провадження, що, на наш погляд, – цілком науково обґрунтований та правильний

крок законодавчої ініціативи. Своєю чергою, призначення ревізії хоча і є одним із способів збирання доказів стороною обвинувачення відповідно до частини другої статті 93 КПК, однак відповідно до цієї ж частини норми КПК належить до процесуальних дій, оскільки відмежоване законодавцем від слідчих (розшукових) і негласних слідчих (розшукових) дій.

Вважаємо, що в цілому норми чинного КПК більш досконалі щодо розуміння поняття слідчих (розшукових) дій. Так, у статті 223 КПК зазначено, що слідчі (розшукові) дії, спрямовані на отримання (збирання) доказів або перевірку вже отриманих доказів у конкретному кримінальному провадженні. Підставами для проведення слідчої (розшукової) дії є наявність достатніх відомостей, що вказують на можливість досягнення її мети. Слідчий, прокурор вживає належних заходів для забезпечення присутності під час проведення слідчої (розшукової) дії осіб, чиї права та законні інтереси можуть бути обмежені або порушені. Перед проведенням слідчої (розшукової) дії особам, які беруть у ній участь, роз'яснюються їх права і обов'язки, передбачені КПК, а також відповідальність, встановлена законом. Проведення слідчих (розшукових) дій у нічний час (з 22 до 6 години) не допускається, за винятком невідкладних випадків, коли затримка в їх проведенні може призвести до втрати слідів кримінального правопорушення чи втечі підозрюваного. У разі отримання під час проведення слідчої (розшукової) дії доказів, які можуть вказувати на невинуватість особи у вчиненні кримінального правопорушення, слідчий, прокурор зобов'язаний провести відповідну слідчу (розшукову) дію в повному обсязі, долучити складені процесуальні документи до матеріалів досудового розслідування та надати їх суду у випадку звернення з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру або клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності. Слідча (розшукова) дія, що здійснюється за клопотанням сторони захисту, потерпілого, проводиться за участю особи, яка її ініціювала, та (або) її захисника чи представника, крім випадків, коли через специфіку слідчої (розшукової) дії це неможливо або така особа письмово відмовилася від участі в ній. Під час проведення такої слідчої (розшукової) дії присутні особи, що її ініціювали, мають право порушувати питання, висловлювати свої пропозиції, зауваження та заперечення щодо порядку проведення відповідної слідчої (розшукової) дії, які заносяться до протоколу. Слідчий, прокурор зобов'язаний запросити не менше двох незаінтересованих осіб (понятих)

для пред'явлення особи, трупа чи речі для впізнання, огляду трупа, зокрема пов'язаного з ексгумацією, слідчого експерименту, освідчування особи. Винятками є випадки застосування безперервного відеозапису проведення відповідної слідчої (розшукової) дії. Поняті можуть бути запрошені для участі в інших процесуальних діях, якщо слідчий, прокурор вважатиме це за доцільне. Обшук або огляд житла чи іншого володіння особи, обшук особи здійснюються з обов'язковою участю не менше двох понять незалежно від застосування технічних засобів фіксування відповідної слідчої (розшукової) дії. Понятими не можуть бути потерпілий, родичі підозрюваного, обвинуваченого і потерпілого, працівники правоохоронних органів, а також особи, заінтересовані в результатах кримінального провадження. Зазначені особи можуть бути допитані під час судового розгляду як свідки проведення відповідної слідчої (розшукової) дії. Слідчі (розшукові) дії не можуть проводитися після закінчення строків досудового розслідування, крім їх проведення за дорученням суду у випадках, передбачених частиною третьою статті 333 КПК. Будь-які слідчі (розшукові) або негласні слідчі (розшукові) дії, проведені з порушенням цього правила, недійсні, а встановлені внаслідок них докази – недопустимі [13].

У результаті здійсненого аналізу цієї норми встановлено, що в перше у КПК України чітко унормовано поняття слідчих (розшукових) дій як дій, спрямованих на отримання (збирання) доказів або перевірку отриманих доказів у конкретному кримінальному провадженні. Чітко у частині другій статті 223 КПК закріплено підстави їх проведення, регламентовано визначення нічного часу, в який заборонено проведення слідчих (розшукових) дій, крім невідкладних випадків, коли затримка в їх проведенні може призвести до втрати слідів кримінального правопорушення чи втечі підозрюваного. На відміну від КПК 1960 року, в одній нормі прописано і загальні вимоги до процесуального провадження слідчих дій та визначено обов'язкових учасників, що спрощує сприйняття та дозволяє уникнути здійснення аналізу більше десятка процесуальних норм особою, якій необхідно їх застосувати. На нашу думку, доволі позитивною рисою аналізованої норми КПК, порівняно із КПК 1960 року, є можливість проводити огляди місцевості, приміщень (за винятком житла чи іншого володіння особи), речей та документів без обов'язкової участі понять, що значно спрощує процес підготовки до окресленої слідчої (розшукової) дії, підвищує довіру до органів, які проводять досудове розслідування, та дозволяє уникнути вимушених фальсифікацій, на які слідчі змушені були погодитися в

умовах дії КПК 1960 року, здійснюючи огляди з «обов'язковою участю понятих» (особливо гостро ця проблема поставала у нічний час, при огляді дорожньо-транспортних пригод за межами населених пунктів, тобто за тих об'єктивних обставин, коли залучити понятих у слідчого не було практичної можливості).

Основною негативною рисою статті 223 КПК є відсутність вичерпного переліку всіх слідчих (розшукових) дій, що, на наш погляд, доцільно унормувати у окремії її частині та внести відповідні доповнення. У результаті аналізу статей, що розміщені у главі 20 чинного КПК, ми встановили, що систему слідчих (розшукових) дій становлять такі дії, які спрямовані на отримання (збирання) доказів або перевірку вже отриманих доказів у конкретному кримінальному провадженні: допит (стаття 224–226 КПК). Окремо законодавцем акцентовано на таких його різновидах, як допит свідка, потерпілого під час досудового розслідування в судовому засіданні (стаття 225 КПК); допит малолітньої або неповнолітньої особи (стаття 226 КПК); пред'явлення для впізнання (стаття 228–231 КПК). Окрему увагу приділено проведенню допиту, впізнанню у режимі відеоконференції (стаття 232 КПК); обшук (стаття 234–236 КПК); огляд (стаття 237–238); огляд трупа, пов'язаний із ексгумацією (стаття 239 КПК); слідчий експеримент (стаття 240 КПК); освідчування особи (стаття 241 КПК); проведення експертизи (стаття 242–244 КПК). Також виділено в окрему норму отримання зразків для експертизи (стаття 245 КПК).

Дещо відмінними від наведених є погляди таких науковців, як О. В. Капліна та О. Г. Шило. Ці науковці, наводячи перелік слідчих (розшукових) дій, не виокремлюють отримання зразків для проведення експертизи, а огляд трупа, пов'язаний із ексгумацією, розглядають як різновид огляду трупа, вказуючи, що ексгумація трупа не є слідчою (розшуковою) дією, а лише засобом забезпечення подальшого огляду трупа [16, с. 365, 403].

М. П. Климчук і Д. П. Письменний зазначають, що закон передбачає проведення таких слідчих (розшукових) дій, як допит (ст.ст. 225, 352, 353, 351, 226); пред'явлення особи для впізнання (ст.ст. 228, 229, 230); огляд (ст.ст. 237, 238, 239); ексгумація трупа (ст. 239); обшук (ст. 234); слідчий експеримент (ст. 240); освідчування особи (ст. 241); проведення експертизи (ст. 242) [17, с. 37].

На нашу думку, і перша, і друга точки зору науковців можуть бути предметом наукової дискусії. Що ж стосується огляду трупа, пов'я-

заного із ексгумацією, то не можемо підтримати позицію О. В. Капліної та О. Г. Шилю, позаяк схилиємося до думки, що це є окрема слідча (розшукова) дія, яка має властиве лише їй початкове процесуальне рішення – здійснюється за постановою прокурора відповідно до частини першої статті 239 КПК; свій особливий процесуальний порядок проведення, визначених учасників та складається із окремих етапів. Окрім того, у частині шостій цієї норми є пряма вказівка законодавця: «Про проведену слідчу (розшукову) дію складається протокол...». Вважаємо, що саме цими словами законодавець підтвердив позицію щодо виокремлення слідчої (розшукової) дії – ексгумації. Хоча сама назва аналізованої статті зумовлює плутанину у практичній діяльності слідчих підрозділів та є предметом наукових дискусій. Що існувало і в умовах дії КПК 1960 року через некоректну побудову частини другої статті 192 КПК 1960 року. Тому доцільно внести зміни до назви статті 239 КПК, з огляду на її зміст, закріпити її у чинному КПК у такій редакції: «Стаття 239. Ексгумація трупа».

Така наша позиція також підтверджується поглядами інших науковців. Так, В. І. Галаган і М. Й. Кулик в умовах чинності КПК 1960 року вважали, що співвідношення ексгумації трупа та декількох окремих процесуальних дій може бути визначене за порівняння процесуальної регламентації їх підготовки та проведення, визначення моментів і положень, що різняться. Насамперед це стосується розмежування ексгумації трупа з оглядом, зокрема з оглядом трупа, пред'явленням для впізнання, відтворенням обстановки і обставин події, виїмкою, одержанням зразків для експертного дослідження. Від зазначених процесуальних дій ексгумація трупа відрізняється метою проведення та стадією, на якій вона може бути проведена, процесуальною природою, складом учасників, фактичною і юридичною підставами, визначеним процесуальним порядком, рекомендованими тактичними прийомами проведення [15, с. 164–165]. Всі наведені авторські рекомендації та обґрунтування підтримуємо в повному обсязі. Вважаємо їх доцільними аргументами на користь відмежування такої слідчої (розшукової) дії, як ексгумація трупа, у чинному КПК.

Позицію М. П. Климчука і Д. П. Письменного теж вважаємо за доцільне удосконалити, адже пред'явлення особи для впізнання не є окремою слідчою (розшуковою) дією, а різновидом слідчої (розшукової) дії – пред'явлення для впізнання. Також у чинній редакції назви статті 239 КПК однозначно говорити про таку окрему слідчу (розшу-

кову) дію, як ексгумація трупа, на наш погляд, недоцільно. Саме тому і пропонуємо відредагувати її назву.

Висновки. Отже, з огляду на викладені аргументи пропонуємо передбачити таке формулювання нової частини дев'ятої статті 223 чинного КПК:

«До слідчих (розшукових) дій належать: допит (стаття 224–226 КПК); пред'явлення для впізнання (стаття 228–231 КПК); обшук (стаття 234–236 КПК); огляд (стаття 237–238); ексгумація трупа (стаття 239 КПК); слідчий експеримент (стаття 240 КПК); освідування особи (стаття 241 КПК); проведення експертизи (стаття 242–244 КПК)».

1. Калачова О. М. Визначення слідчим процесуального статусу осіб, що беруть участь у досудовому провадженні: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 / Ольга Миколаївна Калачова. – К., 2008 р. – 201 с.

2. Городецька М. С. Кримінально-процесуальна компетенція слідчого органів внутрішніх справ: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Марина Сергіївна Городецька. – Дніпропетровськ, 2010 р. – 271 с.

3. Кузів О. М. Організація і тактика проведення виїмки: дис. ... на здобуття наукового ступеня канд. юрид. наук: 12.00.09 / Оксана Миколаївна Кузів. – К.: КНУВС. – 2010. – 211 с.

4. Смагіна Д. В. Забезпечення реалізації права на клопотання учасниками кримінального процесу України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Смагіна Дарина Валентинівна – К.: Академія адвокатури України. – 2011. – 248 с.

5. Басиста І. В. Кримінальний процес України: навч. посібник / І. В. Басиста, В. І. Галаган, Ж. В. Удовенко – К.: Центр учбової літератури, 2010 – 352 с.

6. Удалова Л. Д. Кримінальний процес України. Особлива частина: підручник / Л. Д. Удалова. – К.: Кондор, 2005. – 280 с.

7. Михеєнко М. М. Кримінальний процес України: підручник 2-ге видання перероблене і доповнене / М. М. Михеєнко, В. Т. Нор, В. П. Шибіко. – К.: Либідь, 1999. – 536 с.

8. Кримінально-процесуальний кодекс України: станом на 1 вересня 2011 р.: (відповідає офіц. текстові). – К.: Вид. Паливода А. В., 2011. – 210 с. – (Кодекси України).

9. Кримінальний процес України: підручник / С. Г. Коваленко, В. Т. Маляренко. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 688 с.

10. Лобойко Л. М. Кримінально-процесуальне право: курс лекцій: навч. посібник / Л. М. Лобойко. – К.: істина, 2005. – 456 с.

11. Чаплинський К. О. Тактичне забезпечення проведення слідчих дій: монографія / К. О. Чаплинський. – Дніпропетровськ: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ; Ліра ЛТД, 2010. – 560 с.

12. Лобойко Л. М. Кримінально-процесуальна регламентація слідчих дій: монографія / Л. М. Лобойко, А. П. Черненко. – Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2006. – 168 с.

13. Кримінальний процесуальний кодекс України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg> (вступив в дію з 20 листопада 2012 року).

14. Галаган В. І. Процесуальний порядок і тактика одержання зразків для експертного дослідження у кримінальному судочинстві України: монографія / В. І. Галаган, О. В. Козак. – Донецьк: ТОВ «ВПП «Промінь», 2012. – 240 с.

15. Галаган В. І. Проведення експертизи трупа у кримінальному судочинстві України: монографія / В. І. Галаган, М. Й. Кулик. – Луганськ: СПД Резніков В. С., 2012. – 196 с.

16. Кримінальний процес: підручник / Ю. М. Грошевий, В. Я. Тацій, А. Р. Туманянц та ін.; за ред. В. Я. Тація, Ю. М. Грошевого, О. В. Капліної, О. Г. Шило. – Х.: Право, 2013. – 824 с.

17. Курс лекцій з кримінального процесу за новим Кримінальним процесуальним кодексом України (особлива частина) / О. Ю. Хабло, О. С. Степанов, М. П. Климчук та ін. – К.: Національна академія внутрішніх справ, 2012. – 284 с.

Пришляк С. О. Следственные (розыскные) действия как средства сбора доказательств при расследовании некоторых уголовных правонарушений

Рассмотрено следственные (розыскные) действия и их нормирование в действующем УПК и УПК 1960 года. Предложен собственный авторский подход к их классификации и видовому разнообразию. Обосновано внесение изменений и дополнений в действующий УПК.

Ключевые слова: уголовное производство, следственное (розыскное) действие, следователь, уголовное преступление, допрос, обыск, эксгумация трупа, предъявление для опознания.

Pryshliak S. O. The Investigative (Detective) actions as means of collection evidence during the investigation of certain criminal offenses

This article is devoted to the investigative (detective) actions and their normalization in the current CPC and CPC 1960. An author's own approach to their classification and species diversity is proposed. Amendments and additions to the current CPC are grounded.

Key words: criminal proceedings, investigative (detective) action, investigator, criminal offense, interrogation, search, exhumation of the corpse, presentation for identification.

Стаття надійшла 29 липня 2013 р.